

Overweging zondag 13 december 2009 *Derde Advent*

Gereformeerde Kerk Loosdrecht

Ds. Stefan Dijkhuizen

Geliefden van onze Heer,
wat kan het toch mooi zijn als twee mensen het gevoel hebben dat ze elkaar *echt* ontmoeten. Niet alleen maar 'hallo' en 'dag', 'hoe gaat het?', 'ja, goed', maar echte ontmoeting. Elkaar aanvoelen, ervaren dat de ander er voor je is. Zulke momenten zijn *goud* waard.

Je kunt dan soms het idee hebben – en in het bezoek- en gemeentewerk gebeurt dat gelukkig ook – dat er bij zo'n ontmoeting eventjes *iets van God* oplicht. Of in ieder geval iets dat meer is dan 1 en 1 is 2, meer dan de toevallige samenkomst van jou en die ander. Als de ander net die *ene* vraag stelt, waardoor jij je hart kunt luchten. Of wanneer je samen al pratend erachter komt dat je zoveel voor elkaar kunt betekenen.

In de *evangelielezing* van vandaag gaat het ook over zo'n bijzondere ontmoeting. De ontmoeting tussen *Elisabeth* en *Maria*. Beiden zwanger, beiden onverwacht. In het verhaal over de ontmoeting tussen deze twee vrouwen gebeurt er *ontzettend* veel. Het verhaal is vol van beweging en vol van leven.

Dat zien we al meteen aan het begin: Letterlijk staat er zoiets als 'In die dagen *staat* Maria op'. *Opstaan*, dat is in de Bijbel wat anders dan zomaar 'gaan'. Ze 'spoedt zich', ze is *zo* vol van de boodschap van de engel, dat er geen tijd meer te verliezen valt. Ze gaat 'het bergland in', oftewel: Met deze boodschap van Godswege kun je de bergen over.

Eenmaal aangekomen in het *huis* van Zacharias, *springt* de baby in de buik van Elisabeth op. Ja, je kunt zeggen dat je na een maand of 5, 6 inderdaad het schoppen van de baby gaat voelen, maar hier betekent het natuurlijk iets heel anders. De *groet* van Maria heeft kennelijk nog dezelfde kracht als de groet die de engel op zijn beurt aan haar bracht. *Groot nieuws*, er staat iets heel bijzonders te gebeuren!

En het gaat nog verder: Het opspringen van de baby in Elisabeth's buik, brengt de moeder in hogere *sferen*. Met een 'schreeuw' zo staat er in de grondtekst, roept ze het uit: 'De meest *gezegende* ben je van alle vrouwen, en *gezegend* is de vrucht van je schoot!'

De 'spirit' spat er van af. Vervuld met de *heilige Geest* begroet ze Maria op haar beurt dus met deze zalige, zegenrijke woorden. En of het allemaal nog niet genoeg is, antwoordt Maria haar oudere nicht met een *prachtige lofzang*. De lofzang, het is het hoogtepunt van het begin van dit evangelie. Het 'Magnificat', dat in de kerkmuziek en liturgie een zo belangrijke rol heeft gekregen, in de meest mooie muziek en liederen. Wij hebben het op onze manier zojuist ook meegezongen.

Een verhaal dus over *twee vrouwen* die elkaar ontmoeten. Was er eerst sprake van de beide geboorteaankondigingen van Johannes en Jezus, nu ontmoeten zij elkaar, komen de twee *heilskinderen* samen. Een ontmoeting waarin het nieuwe leven oplicht, waar Gods Geest bij is.

Dit verhaal is zondermeer *het centrale gebeuren* in die eerste paar hoofdstukken van het evangelie van Lucas. Hier wordt de *toon* gezet. Of beter gezegd: Hier wordt de *toon gezongen*, door Elisabeth, door Maria, die de rest van het verhaal over Jezus zal bepalen en vormgeven.

Er is een prachtig *kunstwerk* van ene *Bill Viola*, dat gebaseerd is op precies dit verhaal en deze ontmoeting. Een modern kunstwerk, want het is namelijk een *videofilm*. Ik zag het zelf tijdens een expositie in de Nieuwe Kerk op de Dam, in het afgelopen voorjaar.

De kunstenaar nam de ontmoeting van Maria en Elisabeth als uitgangspunt voor het werk dat hij 'The Greeting' noemde, de 'begroeting'. Hij *filmde* twee vrouwen, die elkaar op straat ontmoetten, elkaar omhelzen, kussen en begroeten. In werkelijkheid duurde dit niet langer dan ongeveer 45 seconden, maar de kunstenaar maakte er een extreme 'slow-motion' van, hij vertraagde het beeld *heel erg* sterk.

In een filmpje dat dan bijna 10 minuten duurt zien we die ontmoeting beeldje voor beeldje gebeuren. Het contrast is licht-donker, de kleuren van de kleding zijn warm, en er is weinig dat je van de vrouwen afleidt. Een schijnbaar *alledaagse ontmoeting* wordt tot een waar kunstwerk; elke blik, elke verandering en toenadering zie je, alle emoties maak je helemaal mee.

En precies dat ene gebeurt dan *werkelijk* voor je ogen: In die ontmoeting, zo teer en fijn weergegeven, in alles wat zo straalt, wordt er een *andere werkelijkheid* wakker geroepen. Is het niet-zichtbare *present*, wordt er als het ware nieuw leven geboren. Het oude verhaal van Maria en Elisabeth krijgt niet alleen betekenis vanuit een nieuw perspectief, het krijgt ook een diep religieuze lading.

In het evangelie van vandaag licht dus in die ontmoeting van schijnbaar twee gewone vrouwen, iets op van *Godswege*. Het mag ons de vraag stellen *hoe wij reageren* op dat nieuwe leven. Op dat grote, goede nieuws. Wat gebeurt er dan met je, als er sprake is van *die Derde*, die eventjes oplicht? *Waar* herken je iets van God in je leven, en *wil* je het ook zien?

Voor de evangelist Lucas is het duidelijk: De ontmoeting met God, met elkaar, dat doet de mensen *zingen*. Blijkbaar kan er alleen maar *zingend gereageerd* worden op zulk nieuws. Eerst verheft Elisabeth haar stem, en Maria kan niet anders dan in haar lofzang antwoorden.

En wij, wij hoeven heus niet alleen maar *jubelend* door het leven te gaan, blind voor alles wat er niet goed is.

Maar als wij nu eens net als Maria en Elisabeth, wat meer lieten 'geschieden', lieten gebeuren wat God met ons voor ogen heeft, dan zou *onze toon* misschien wel geheel anders kunnen zijn.

Want wat betekent het wel niet als we nu eens *echt durfden te beseffen* dat God zijn oog op *ons* heeft, ons liefheeft, ons redden wil?

Het lied van Maria, haar lofzang, het *Magnificat*, maakt God groot, omdat God *haar*, eenvoudig meisje, *groot* heeft gemaakt. Vervuld heeft van zijn liefde, moeder van de Heer. De ontmoeting maakt zoveel los, dat er alleen maar gezongen kan worden: God is *barmhartig*, God vergeet ons niet!

Desondanks is het lied dat Maria zingt, allesbehalve alleen maar zoet en blij. Integendeel. Het is voor alles ook een heel *schokkend lied*, want het voorspelt een *enorme ommekomst*. Voor de rijken en machtigen is het helemaal geen lovenswaardig lied, maar voor de armen en de hongerigen. Wie zich verheven wanen, heersers, zij *niet*, maar de geringen van aanzicht, *daar* is het God om te doen. Om mij, 'zijn minste dienaressen', zingt Maria. Zij zal *gelukkig* zijn, samen met al die andere naam- en statuslozen.

Maria zingt hier haar eigen lied. Een *Psalm* als het ware, *vol* met verwijzingen naar het Oude Testament. Mirjam, aan de oever van de Schelfzee. Hanna, in de tempel. En ga maar door. Haar lied bezingt eigenlijk maar één ding: Het *Koninkrijk* dat komt. 'Het gonst van verwachting en verlossing', zo las ik ergens.

Maar *dit lied* geeft Lucas dus een prominente plek, vooraan. *Zo* moet het evangelie gaan klinken, *zo* zal steeds door onopvallende vrouwen en mannen het verhaal van Jezus *waar* gaan worden. Dit lied is als het ware de leidraad voor wie Jezus *worden* zal.

Zou de *kerk* dat ook aandurven? Zo'n lied, met zulke consequenties? Het heeft dan wel zijn plek in de liturgie, maar durven we ook *zover* te gaan dat we de implicaties ervan waar maken? Durven *wij* het aan, dit lied mee te zingen?

Het gaat in deze Adventstijd en straks met Kerst om de ontmoeting van *God en mens*. In de ontmoeting licht op dat God oog voor ons allemaal heeft. Dat zijn Koninkrijk *komt*. Dat God in ons wil laten *geschieden* wat goed is voor deze wereld.

Durven wij dan met Maria en Elisabeth, en al die anderen, *op te staan*, te *zingen*, en zelfs *bergen* over te gaan? God groet ons met dit kind dat komt. 'Gelukkig is hij of zij die geloofd heeft dat de woorden van de Heer in vervulling zullen gaan'.

In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.